

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

Zarafshon

www.zarnews.uz
https://www.facebook.com/zarnews.uz
@zarnews_uz
https://twitter.com/zarnews_uz

УЙДА
ҚОЛИНГ!

1913-yil aprel oyidan chiqa boshlagan

E-mail: zarafshong@mail.uz

Сайтимизга ўлиш учун QR-кодни
телефонингиз орқали сканер қилинг

2020-yil 27-may, chorshanba, 57 (23.337)-son

COVID-19

Вазият ёмонлашган худудлар тоифаси қайта кўриб чиқилади

Ўзбекистон Республикаси Президенти раислигида 26 май куни инвестиция масалалари муҳокамасига бағишланган видеоселектор йиғилиши аввалида мамлакатимизда коронавирус пандемиясига қарши кураш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида алоҳида тўхталиб ўтилди. Давлатимиз раҳбари, жумладан, шундай деди:

– Кейинги кунларда коронавирус билан касалланганлар сони республикамизда ҳам кўпайганлиги қайда этилмоқда.

Айтиш керакки, аксарият ҳудуд ва корхона раҳбарлари, фуқароларимиз карантин чораларининг юмшатиладиган "касаллик тугади" деб, нотўғри қабул қилмоқдалар...

Бугунги кунда 40 та туман (шаҳар) "қизил", 45 таси "сарик" ҳудуд сифатида қолмоқда. Энг ташвишлиси, ўтган 10 кун-

да аҳоли ўртасида касалланганлар сони ҳам ошиб бормоқда. Жумладан, Намойида 57 та, Самарқандда 73 та, Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида 114 та шундай ҳолат аниқланган.

Айниқса, бозорлар, савдо комплекслари, банкларда ижтимоий ма-софага амал қилмаслик, кўча-кўйда тиббий ниқоб тақмаслик, бемалол ва хотиржам бўлиб, уйларда турли тadbирлар ўтказиш ҳолатлари кўпаймоқда.

Бундай салбий ҳолат-

лар касалликни аниқлаш, олдини олиш ва даволаш учун қилаётган барча ҳаракатларимиз, бюджетдан олинаётган триллионлаб харажатларимиз натижадорлигини йўққа чиқариши мумкин.

Республика комиссияси вилоят ҳокимлари билан бирга бир кун муддатда эпидемиологик вазият ёмонлашган ҳудудларнинг тоифасини қайта кўриб чиқсин ҳамда карантин чораларини кучайтириш бўйича таклиф киритсин.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги "қизил" ва "сарик" ҳудудларда кунлик тест олиш сонини ошириши лозим. Бунда тиббиёт муассасалари, бозорлар, банклар ва аҳоли кўп жойларда назорат тестлар олишни кўпайтирсин.

Мактаб – бу ҳаёт-мамот масаласи, келажақ масаласи. Уни давлат, ҳукумат ва ҳокимларнинг ўзи ҳал қилолмайди. Бу бутун жамиятнинг иши, бурчига айланиши керак!

Шавкат МИРЗИЁЕВ.

МАКТАБДА ўқув йили якунланди

✓ Вилоят халқ таълими бошқармаси тасарруфидаги умумтаълим муассасаларида 2019–2020 ўқув йилида 719 минг 684 нафар ўқувчи таълим-тарбия олди. Бу йил ушбу таълим даргоҳларининг 9-синфини 55 минг 864 нафар, 11-синфини 53 минг 589 нафар ўқувчи битирмоқда.

✓ Битирувчилар учун 25 май куни онлайн тарзда "Сўнгги кўнғирок" садолари жаранглади.

✓ Бу йил вилоятимиздаги умумтаълим мактабларининг аъло баҳо-ларга ўқиган 339 нафар 11-синф битирувчисига олтин ва 75 на-фарига қумуш медаль берилди. 1533 нафар 9-синф ўқувчиларига эса аъло даражали шаходатнома топширилади.

✓ Коронавирус пандемияси сабабли якунига етган ўқув йилида битирувчилар ва ўқувчилар истисно тариқасида якуний имтиҳон топширмади. Уларнинг якуний баҳо-лари учинчи чорак якуни ва ма-софавий таълим жараёналаридаги иштирокига қараб чиқарилади.

(Архив сурати)

Оқ йўл, битирувчи!

МАТЕМАТИКА – тафаккур, тасаввур фани

ёхуд шубҳа бор жойда илм бор(ми?)

Яқинда давлатимиз раҳбари томонидан "Математика соҳасидаги таълим сифатини ошириш ва илмий-тадқиқотларни ривож-лантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарор қабул қилинди.

Таълимнинг барча босқичларида математика фанини ўқитиш тизими янада такомиллаштириш, педагогларнинг самарали меҳнатини қўллаб-қувватлаш, илмий-тадқиқот ишлари қўламини кенгайтириш ва амалий аҳамиятини ошириш, халқа-

ро ҳамжамият билан алоқаларни мустаҳкамлаш каби мақсадларни кўзда тутган мазкур ҳужжат билан математика илмини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари белгиланди.

Қарорга кўра, ҳар бир туман

ва шаҳарда математика фанини чуқурлаштириб ўқитишга ихтисос-

лаштирилган мактаблар ташкил этилади. Ушбу мактаблар дирек-торлари тегишли туман (шаҳар) ҳокимининг иқтисодий ва бошқарув жараёнларида математик усуллар ва моделларни жорий қилиш ма-салалари бўйича маслаҳатчиси ҳисобланади.

Ўқувчиларнинг математика фанини билиш даражасини баҳолаш бўйича миллий сертификатлаш тизими жорий этилади. Имтиёз берилмаган даражадаги миллий сертификатга эга абитуриентлар давлат олий таълим муассасасига ўқишга қараганда математика фа-нидан тест синови топширишдан озод этилади.

4-саҳифа >>>

Бу – муҳим!

27 майгача
вилоятимизда
коронавирус
инфекциясига
чалинган
249 нафар
бемор соғайди,
даволанаётганлар
89 нафарни
ташкил этмоқда.

Вилоятимизда 15042 нафар тиббиёт ходими (4356 нафар шифокор, 10686 нафар ўрта ва кичик тиббиёт ходимлари) коронавирус инфекциясига чалинган беморларни даволаш, карантинда сақланаётган фуқароларни тиббий кузатувга олиш ва Covid-19 пандемиясига қарши курашишда меҳнат қилмоқда.

Коронавирус инфекциясига чалинган беморларни вилоят болалар кўп тармоқли тиббиёт марказида даволаган бир гуруҳ тиббиёт ходимлари вилоят соғлиқни сақлаш бошқар-маси бошлиғи Давронбек Жуманиёзов ва Тошкент тиббиёт академияси ректори, профессор Лазиз Тўйчиев томонидан чуқур миннатдорлик изҳор этилиб, реабилитацияга кузати-лди. Улар белгиланган карантин муддатларини ўтаб, сўнгра уйларида қайтади.

Телевизорда пойтахтдаги Миллий боғда табаррук зами-нимизда яшаб ўтган, нафақат Ўзбекистон, балки дунё-вий маърифатга муносиб ҳисса қўшган адиблар ҳайкал-лари ўрнатилган Адиблар хиёбонини кўриб тўлқинландим. Ўзбек адабиётининг устунлари қаторида буюк бобомиз, ўзбек драматургияси асосчиси Махмудхўжа Бехбудийнинг ҳайкали борлиги биз авлодларга ғурур ва завқ бағишлади.

Бехбудийнинг руҳи шод бўлди

Давлатимиз раҳбари йил бошида Парламентга Мурожаатномасида улуғ жадид Махмудхўжа Бехбудийнинг 145 йиллиги-ни нишонлаш таклифини билдирган эди. Кеча вилоят ҳокими Э.Турдимов ишти-рокида Самарқанд шаҳрида, улуғ аллома ва жамоат арбоби Махмудхўжа Бехбудий яшаб, ижод қилган хонадонда тadbир бў-либ ўтди.

Карантин талабларига қатъий риоя этган ҳолда ўтказилган маърифий тadbирда ёзув-чи ва шоирлар, журналист ва театршуно-слар, илм-фан ва маданият намояндалари иштирок этди. Унда бобомиз Махмудхўжа Бехбудийнинг ҳаёт йўли, илмий-ижодий мероси ва кейинги пайтда уни ўрганиш бо-расида олиб борилаётган ишлар ҳақида сўз юритилди.

– Махмудхўжа Бехбудий илмий, маъна-вий ва маърифий меросини ўрганиш ёшлар-ни ҳар томонлама баркамол инсонлар этиб тарбиялашда, уларни Ватанга муҳаббат,

миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳур-мат руҳида улғайтиришда муҳим омили бўла-ди, – деди Э.Турдимов. – Шунинг учун бугун ушбу хонадонни Бехбудий уй-музеи ҳамда жадидлар, қатагон бўлган маърифатпар-

варлар музейига айлантириш асосий вазифамиздир.

Таъкидлаш лозимки, маърифатпарвар бобомиз ўлимидан кейин "Решетников, 7" (ҳозирда Самарқанд шаҳри, Мир Саид Барака кўчаси, 47-уй), яъни "Самарқанд"

газетаси, "Ойна" журнали таҳририяти, "Бехбудий" нашриёти ходимлари фаолият кўрсатган уйни большевиклар тортиб ол-ган. Бугунги кунда бу ерда Давлат актив-ларини бошқариш агентлиги Самарқанд вилоят ҳудудий бошқармаси ҳузурдаги «Давлат мулкни ижарага бериш маркази» давлат унитар корхонаси фаолият юрит-моқда.

Вилоят ҳокими ушбу корхонани бошқа жойга кўчириш, бинони тарихий музейга ай-лантириш учун Бехбудий китоблари, у нашр эттирган дарслик ва газеталар, бобомиз билан боғлиқ осори-атиқа ва экспонатлар билан бойитиш бўйича мутасаддиларга топ-шириқлар берди.

Эл-юрт маърифати йўлида жонини фидо этган бобомизга кўрсатилаётган иззат-икром учун, аввало, вилоят ҳокимлигига, барча зиёлиларга оиламиз номидан миннатдор-чилик билдираман.

Шоҳруҳ БЕХБУДИЙ.

Муносабат

Адибларини улуғлаган эл маънавияти кучли бўлади

Яқинда Тошкентда Миллий боғда янгитдан яратилган Адиблар хиёбони тўғрисидаги те-лелавҳани кўриб ва унда давлат раҳбарининг иштироки ҳамда мулоҳазаларидан сўнг кўнглимдан ана шу гап ўтди.

Дарҳақиқат, адабиётнинг қудратли сўзи ҳамиша миллат маънавиятига асосий манба бўлиб келган. Шу боис нафақат пойтахтда, балки вилоят ва туманларда ҳам улуғ адиблар ме-росини ўрганиш зарурлиги айтилган-да ич-ичимдан қувондим. Чунки бу руҳиятимиз, ҳатто менталитетимиз, дунёқарашимиз эврилаётган бир пай-тда маънавий меросимизга таяниш, улуғларимизни улуғлаш ниятларимиз-ни янада теран, ҳаракатларимизни янада шиддатли қилади.

Шу ўринда бир мулоҳазам бор. Сўфи Оллоҳёр Самарқанд фарзанди, у ана шу табаррук заминда туғилиб вояга етган ва дунё маънавиятига "Маслак ул-муттақийн", "Сабот ул-о-жизин", "Мурод ул-орифин", "Сирож ул-ожилин", "Фазл ул-нажот", "Маҳзан ул-мутейн" асарлари билан муносиб ҳисса қўшган. Шоир 1724 йилда Сур-хондарёнинг Олтинсой туманига қа-

рашли Ваҳширов қишлоғида вафот этган. Бу йил аллома таваллудига 375 йил тўлди.

1995 йилда Каттақўрғон шаҳар драма театрида Сўфи Оллоҳёрнинг 350 йиллиги ниҳоятда катта тантана-лар билан нишонланган эди. Профес-сор Иноятулло Сувоқулов (жойи жан-натда бўлсин!) бу тadbирга бош-қош

бўлиб, маъруза қилган эди. Менимча, карантин чекловлари олиб ташланган, йил охиригача бўлсада, алломанинг юбилейини ўтказганимиз маъқул. Шу ўринда у табаррук зотнинг туғилган жойи тўғрисидаги турли маълумот-ларни ҳам аниқлаш керакка ўхшайди. Чунки бир манбада 1644 йилда Ишти-хон туманидаги Темирёр Оллоҳхўли мулло Эшон хонадониди, иккинчи манбада эса 1645 йилда Каттақўрғон беқлигига қарашли Минглар қишлоғи-да дунёга келганлиги айтилган.

Яна бир гап. Вилоят жамоатчилиги, ижодий зиёлилари асрлар давомида маърифат маскани бўлиб келган Кат-тақўрғон шаҳрида яшаб, ижод қилган Муҳаммад Шариф Шавқий Каттақўр-ғоний, Ҳакима, Очиқдимурад Мирий, Қори Муҳаммад Расул Зубайдулло ўғли Ножий, жангчи шоир Раҳимжон Сатторов кабиларнинг жорий йилда бўлажак муборак ёшларини нишон-лаб, хотирасини шод этишга ҳам бош қўшсалар нур устига аъло нур бўлар эди.

Эркатош ШУКУРОВА,
Ўзбекистон Ёзувчилар
уйushмаси аъзоси.

Ушбу курсларга академиянинг Самарқанд филиалидан қатнаш-моқдаман. Тўғриси, таълимнинг бу усулида малака ошириш менга энгиллик бўлаётганлиги учун ўқишни катта қизиқиш билан бошладим.

Академияда таълим оляпман

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академиясининг масофавий ўқув курслари бошланди

Энг аввало, масофавий курсларда тахсил олиши белгиланган бошқарув кадрлари рўйхати шакллантирилди, уларга логин ва пароллар берилди ҳамда <https://mok.dba.uz/> порталидаги масофавий курслардан рўйхатдан ўтказилди.

Масофавий курслар тўғрисидаги зарурий ахборот билан тезкор тарзда танишиб бориш учун бошқарув кадрлари <https://t.me/masofaviykurslar> телеграм канали ҳам ташкил этилди. Ушбу каналда ўқув курсига алоқадор маълумотлар тезкор жойлаб берилмоқда.

Дастлаб менга берилган логин ва пароллар орқали юқоридagi айтилган сайтга кирдим. У ерда "Бошқарув маҳорати ва замонавий бошқарув" масофавий ўқув курсининг ўқув режаси

ва дастури, "Масофавий курсларга кириш", "Ўқув курсининг режаси ва дастури", "Таълим порталидан фойдаланиш қоидалари" мавзулари билан танишиб чиқдим. Кейин кириш тестини топширдим. Тестлар давлат бошқаруви, раҳбарлик сифатлари, жамоада ишлаш, Президент нутқлари, Олий Мажлис, иқтисодий кўрсаткичлар, ҳуллас, барча соҳалар бўйича экан. Одамни изланишга ундайди. Тўғриси, шошириб ҳам қўйди. 50 та тест, вақт эса 50 дақиқа. Ишхонадан раҳбарият томонидан бўш вақт ажратиб беришмаса, фикрни тўплаб тест ечиш қийин экан. Иш жойимда ўтириб тест ишлаш жараёнида хизмат юзасидан 10 мартача телефон қўнғироқлари ва топшириқлар

бўлди. Шу жойида таклиф: масофадан ўқишга жалб этилганлар учун айнан ўқиш даврида алоҳида иш режими белгиланиши керак, акс ҳолда маърузаларни ўзлаштириш самараси тушиб кетади.

Кириш тести топширилганидан сўнг тингловчи учун масофавий малака ошириш курсининг 12 та модулига киришга рухсат берилди. Тингловчи ҳар бир модул юзасидан маърузалар матни ва тақдирот материаллари, видеоролик ва адабиётлар орқали мавзуларни ўзлаштириш керак. Тингловчи ҳар бир модулнинг ўқув материалларини ўзлаштирганидан сўнг модул юзасидан топшириқни бажариши ва топшириқ жавобини электрон шаклда порталга юклаши лозим. Порталга топшириқ жавоби юкланганидан сўнг модул юзасидан оралиқ тест саволларини ечишга рухсат берилди. Барча модуллардаги топшириқ ва тест саволлари тингловчи томонидан топширилганидан ва 80 фоиздан юқори балл тўплангандан сўнг, масофавий курснинг барча модуллари бўйича чиқиш тестида рухсат берилди. Чиқиш тестларидан 56 фоиз ва ундан юқори кўрсаткич олган тингловчи малака ошириш курсларини тўлиқ ўзлаштирган ҳисобланади ва ушбу тингловчига ўрнатилган намунадаги сертификат берилди.

Акобир ШАМСИЕВ,
Давлат бошқаруви академияси
Самарқанд ҳудудий филиали
тингловчиси.

"Аҳолига балиқ эмас, қармоқ зарур

Жомбой туманидаги Шерқўрғон маҳалласида аҳолини томорқачилик, тадбиркорлик билан банд қилиш мақсадида, банклар ва таъминотчи корхоналар жалб этилган ҳолда кўргазмали семинарлар ўтказилди.

- Тумандаги 2-сектор ҳудудида 650 дан ортиқ эҳтиёжманд оила мавжудлиги аниқланди, - дейди туман прокурори Алишер Туримов. - Аҳолига балиқ эмас, қармоқ бериб даромадларини ошириш масаласига эътибор қаратган ҳолда ушбу амалий семинарни ташкил этдик. Аҳолига паррандачилик, балиқчилик, чорвачилик, шунингдек, томорқа хизмати бўйича таклиф ва тавсиялар берилди.

- 15 йилдан бери Тошкентдаги паррандачилик фабрикаларида ишлаб келаман, - дейди шерқўрғонлик Аъзам Қаймов. - Ана шу тажрибамга таяниб, бир

ойдан бери ҳовлимда жўжа боқа бошладим. Битта жўжа 45 кунда 3-4 килограмм гўшт қиладиган товۇк бўлади. Бугунги кунда таъминотчи сифатида тадбиркорликни бошлаб, маҳалладошларимга ҳам жўжа етказиб бериш ва уларни парваришlashни ўргатаялман.

Семинарда таъминотчи ташкилотлар томонидан уй шароитида амалга ошириш мумкин бўлган 20 га яқин йўналиш бўйича аҳолига таклифлар берилди. Турли йўналишларда тадбиркор-

лик фаолиятини бошлаш истагини билдирган 10 нафардан зиёд фуқаро билан банк ва таъминотчи корхона ўртасида уч томонлама шартнома имзоланди.

Т.НАРЗУЛЛАЕВ.

ТАДБИРКОРЛИК субъектларига қандай энгилликлар берилди

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Коронавирус пандемияси даврида аҳоли ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш бўйича навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармони билан тадбиркорлик субъектларига қатор энгилликлар берилди.

Жумладан, 2020 йил 1 июндан 1 сентябргача кичик тадбиркорлик субъектлари, бозорлар ва савдо мажмуалари, кинотеатрлар, умумий овқатланиш жойлари, жамоат транспортлари ташкилотлари, спорт-соғломлаштириш муассасалари, шунингдек, йўловчиларни ташиш, маиший хизмат кўрсатиш, ёпиқ жойларни ижарага бериш, шу жумладан банкетлар ташкил этиш билан шуғулланганидан юридик шахслар мол-мулк ва ер солиғи тўлашдан озод этилади.

Шунингдек, Президентнинг 2020 йил 9 мартдаги (ПФ-5969-сонли) ва 2020 йил 3 апрелдаги (ПФ-5978-сонли) фармонларига мувофиқ, кичик тадбиркорлик субъектларига апрель-май ойлари учун тақдим этилган, мол-мулк ва ер солиғининг фоизсиз кечиктириш (бўлиб-бўлиб тўлаш) суммаларидан, 2020 йил 1 январдан 15 майгача бўлган муддатда ер ва мол-мулк солиғи бўйича ҳисобланган пеня ва жарималардан воз кечилди.

Тадбиркорлар учун товарларни (ишларни, хизматларни) олиб киришда (импорт) қўшилган қиймат солиғини тўлашни 120 кунгача кечиктириш ҳуқуқи

берилди.

2020 йил 1 майдан 1 июлгача микрофирмалар ва кичик корхоналар учун ижтимоий солиқ ставкаси 12 фоиздан 1 фоизгача пасайтирилди. Устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиз ва ундан ортиқ бўлган давлат корхоналари ва юридик шахслар бундан мустасно.

Микрофирма ва кичик корхоналарнинг айланма маблағлари камайишининг олдини олиш мақсадида 2020 йил 15 май ҳолатига солиқ қарзлари ва солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун пеня ва ҳисобланган жарималар бўйича қарздорликларини ундириш 2020 йил 1 сентябргача тўхатилди. Давлат солиқ хизмати органлари 2020 йил 15 май ҳолатига уларнинг банк ҳисобварақларидан пул маблағларини ўтказиш ва ечиб олиш бўйича инкассо топшириқномаларини қайтариб олади. Солиқ тўловчилар 15 май ҳолатига бажарилмаган солиқ мажбуриятларини бажариш бўйича тўлов топшириқномаларини қайтариб олиш ҳуқуқига эга.

Вилоят давлат солиқ бошқармаси матбуот хизмати.

"Оқдарё ипаги" пилла қабул қилишни бошлади

Оқдарё тумани пиллакорлари 257 тонна пилла етиштириш учун 4670 қути ипак қурти парваришлади. 3 минг 432 қути хориж ва 1 минг 238 қути маҳаллий ипак қурти уруги 3 минг 832 хонадонда боқилди.

Жорий йилда "Оқдарё ипаги" масъулияти чекланган жамиятида 257 тонна хом пилла қайта ишланиб, ундан 34 тонна ипак олинади. Йил охиригача 1,6 миллион АҚШ долларлик маҳсулот экспорт қилинади.

Ё.ЖЎРАЕВ.

Элни суйиб, эл назарига тушган муаллим

Бир томони Тожикистон билан чегарадош, иккинчи томони Зарфшон дарёсининг қирғоқларига туташган Ургут туманининг сўлим тоғлари орасида гўзал Жартепа қўрғони жойлашган. Йўлингиз тушиб, бу қишлоққа бориб қолсангиз аҳолисининг меҳмондўстлиги, илмга чанқоқлигининг гувоҳи бўласиз.

Ҳикоямиз қаҳрамони ҳам худди шу масканда туғилиб вояга етди. 1960 йилнинг 30 майида жартепа-лик муаллим Ашур ота ва Ойсулов ая хонадонида туғилган фарзандага Алижон деб исм қўйилди.

Алижон болалигидан зехни ўткир, илмга чанқоқ бўлиб, математика фанига меҳр қўйди. Отаси Ашур бобо у 8-синфда ўқиб юрган чоғлари болаларга математика фанидан дарс берарди. Шунинг учунми Алижонда ҳам математикага қизиқиш уйғонди. Бу қизиқиш уни Самарқанд давлат университетининг математика факультетида етаклади.

Дипломни қўлига олган Алижон иш фаолиятини Самарқанд шаҳридаги 10-мактабда бошлади. Сўнгра вилоят статистика бошқармаси муҳандиси, ўша пайтдаги илмий идора - кибернетика илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси Самарқанд филиали муҳандиси, Самарқанд шаҳар 2-хунар билим юрти ўқитувчиси бўлиб ишлади.

Устозларига ҳавас ҳамда олий даргоҳда талабаларга дарс бериш истаги уни Самарқанд давлат педагогика институтига ишга етаклади. Алижоннинг олий таълим тизимидаги фаолияти 1987 йилдан бошланди. Дастлаб Самарқанд давлат

педагогика институти педагогика ва бошланғич таълим факультети ўқитувчиси, сўнгра Самарқанд давлат чет тиллар институти ўқув бўлими назоратчиси, техника воситалари бўлими бошлиғи вазифаларида меҳнат қилди. У қандай касбда ишлагани ҳам оғир, эътиборга сазовор бўлди. Қўллаб-қувватлаш тийёрлиги. Алижон Хушвақтов, мана, ўн етти йилдирки Самарқанд давлат чет тиллар институти факультетларо ахборот технологиялари кафедраси

Ўқитувчиси бўлиб ишлаб келмоқда.

- Иш фаолиятимиз давомида ҳамкасблар, талабалар, уларнинг ота-онаси, яқинлари билан ўзаро муносабатда бўламиз, - дейди А.Хушвақтов. - Одамларни, жамоатни севсанг, ҳар қандай ҳолатда улар билан ёнма-ён, елкама-елка турсанг, эъзоз толасан. Натижада нафақат одамлар орасида, балки қариндош-уруғларнинг, оиланга ҳам обрў қозонсан. Киши учун доим эл назарида юришдан ортиқ бахт бўлмаса керак. Бунга ёшинг ўтган сайин ишонч ҳосил қилиб бораверсан.

Алижон илмий фаолияти давомида 60 дан ортиқ илмий-услубий мақолалар, 2 та услубий қўлланма чоп эттирди.

У бугун беш фарзанднинг меҳрибон отаси, ўн набиранинг суюкли бобоси.

Дўстимизни 60 ёши билан табриклаб, мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр, таълим соҳасидаги машаққатли ва шарафли ишида муваффақият тилаймиз.

Абдухолик ОРЗИКУЛОВ,
Абдуқодир АЛЛАНАЗАРОВ.

ИНТИЗОМ

Эрта-индин
коронавирус
пандемиясидан
халос бўламиз.
Кейин нима
қиламиз?

Беш юзта, балки унданам кўпроқ мақола ёзгандирман, бадий публицистика, ҳикоялар қоралагандирман, аммо бирортасига "Интизом" деб сарлавҳа қўймабман. Мен ва миллионлаб инсонлар рия қиладиган ҳаёт тарзининг ўнлаб қирралари ичида энг ўткири интизом эканлигини чуқурроқ ўйлаб кўрмаган эканман. Унинг нима эканлигини бизга коронавир пандемияси билдирди, кўзимизни очди, интизомни бор-будича кўрдик. Карантин қоида-сига рия қилганларни интизомли дейишди.

Вирусдан омон қолай деган оналар уйда болаларини бағрига босиб, эртак айтиб берди. Топишмоқ, шеър айтишни ўрганди. Онлайн дарсларига ёрдам берди, бирга-бирга ўқитувчи бўлиб ўқитди. Бу хил интизомга мажбурий кўниқди. Уйда ўтириб қонунларни хурмат қилди. Президентимиз кўнра таъкидлаётган "Бу балодан халқни интизом қутқаради!" деган хитобига рия қилишди. Кўриб турдим - ҳеч ким айтмаса ҳам аёлим, болаларим, невараларим ва бошқа минглаб кишилар заруратдан кўчага, дўконга чиқсалар, юзига ниқоб тақди.

- Мана бу арифметик масалани тушунтириб бering, неварам иккимиз тушунмаяпмиз, - дея кириб келади ён қўшимиз Мастура опа. - Телеканалдан онлайн юборилаётган дарс мавзуси, биз тўғри ечсак муаллим баҳо қўяди".

- Жуда яхши-да, Мастура опа, дейман аёлимнинг 2-синфда ўқитган набирасининг дарсларига ёрдамлашаётганидан хурсанд бўлиб. Арифметик масала шартлари ва ечимини буйи билан набиратга тушунтирдим. Илмни, мактабни, ўқитувчи меҳнатини тушуниб, қадрлаб, юракдан ҳис этаётганлар кўпайгани яхшида.

- Ўқитувчининг жонига тўзим берсин-е, - дейди аёл. - Икки ойдан бери уч неварамга дарс ўргатаман деб эсим оғиб қолаёзди. Бошим оғриди. Карантин тугаб инфекцияга чалинганлар тезроқ тузалса эди.

Ҳафтада бир кун дўконга, дорихонага, бозорчага чиқаман. Йўлда учраган танишлар оралиқ масофа сақлаб юзидан ниқоб билан бош иргаб саломлашади.

- Юрагим зўр ишляпти, - дейди доимо ҳазил-хузул қиладиган дўхондор Шавкат ака. - Шу десангиз, жўра, тўйиб овқат еявериб, қорин қўйиб ҳаётнинг мазмунини унутиб қўйган эканмиз. Ҳар куни тўй, меҳмонлар кетгач ошпазлар иззат кўрсатиб дастурхон ёзишди, "юз-юз" бўлади, маишат, текин таом, ярим оқшом... кейин юрак безовта қилишини кўринг. Карантин, пандемия кўзимни очди - мана, бўларкан-ку! Соғлом турмуш тарзи, энг зўри - интизом! Насиб бўлса, карантин тугаса, тўйларни ихчам ўтказиш, 100 кишини таклиф қилиб кексалар дуосини олиш, бўлди! Одам-

Буни кўпчилик ота-оналар тушунмасди, энди тушунди.

Интизом меҳр-оқибатнинг бир неъматидир экан.

Убай ҚОДИР.

Янги китоб

"Овози Самарқанд" газетасининг "Овози Самарқанд: дируз ва имрӯз" (Овози Самарқанд: кеча ва бугун) рисоласи Тошкент шаҳридаги "VNESHINVESTPROM" нашриётида нашрдан чиқди.

"Овози Самарқанд"нинг кеча ва бугуни

Тахририят жамоаси яқинда газетанинг 30 йиллигини нишонлаган эди. Мазкур китобда газета яратилиши тарихи, унда ишлаган журналистлар, тахририятнинг бугунги кунини ҳақида ёзилган.

Китобда "Овози Самарқанд" газетасига захматли меҳнатлари синган Нор Остонзода, Гафуржон Махмудов, Хурсанд Жумоев, Ҳазрат Сабоҳий, Адаш Истад, Озоджон Хидиров, Шавкат Бахромоов, Тошкул Азимов, Зоҳир Ҳасанзода, Бахтиёр Жумоев, Гулчехра Ҳалимова, Баҳодир Раҳмонов сингари қатор журналистлар ҳақида маълумот ва уларнинг мақолалари келтирилган.

Китоб саҳифаларида газета билан дамий ҳамкорлик қилиб келаётган таниқли олимлар, ёзувчилар, тажрибали ўқитувчилар ва турли касб эгаларининг дил сўзлари чоп этилган.

Газета муҳбирлари эришган ютуқлар, тахририятнинг бугунги ижодий жамоаси ҳақида ҳам маълумотлар берилган.

Хусан ЭЛТОЕВ.

Қуш уясида кўрганини қилади

«полапон»ингиз сизнинг қайси фазилатингиздан ибрат оляпти?

Аслида табиатдаги барча жонзот боласи учун жон қуйдиради. Одамзод эса насли давомчиси бўлган дилбанди учун улардан зиёд қайғурадики, кам эмас. Чунки фарзандимиз улғайиб, эл-юрт қорига ярайдиган, яхши жойда ишлаб, фаровон ҳаёт кечирадиган, хурматга сазовор инсон бўлишини хоҳлаймиз. Бу зегу орзуларимиз ҳаётда нега ҳамма вақт амалга ошавермайди. Натижада «болам яхши эди, уни ташқи муҳит бузди» деган иддаолар пайдо бўлди. Бунга ким айбдор — сизми ёки болангиз? Агар бола ўзига ўқиш-ўрганишга бўлган қўнимани бошқалардан, яъни тутилганидан бошлаб, аввал оиладан, кейин маҳалладан, мактабдан, жамиятдан синдириб боришини ҳисобга олсак, демак, айбни фарзандингизга қўйиб бўлмайди.

Гўдак ўзаро муносабатни англаши биланоқ тақдир қилишни бошлайди. Унга бу борада ота-онаси ўрнатқ бўлади. Бола илк одатларини ҳам ота-онасидан олади. Агар ишдан келган ота-она овқатланиб, кейин уйкуга ётгунча телевизор кўрадиган бўлса, бола ҳам шунга ўрганади. Бирор масала устид

ота-онаси баҳслашса ва уларнинг бу қелишмовчилиги кўп бор такрорланиб турса, бу оилада ўсган фарзанд бир кун улғайиб, оила қурганда, албатта турмуш ўртоғи билан баҳслашадиган бўлади.

Одам асосан китоб ўқиб, ўқимишли бўлади. Демак, боланинг ўқимишли бўлишини истаган ота-она ўзи қўлига китоб олиши керак. Акс ҳолда боласининг ўқимишли одам бўлиши ҳақидаги истагидан воз кечгани маъқул.

Бугунги кунда одамнинг ўқимишли эмаслиги уни қийин аҳволга солиши тайин. Аксарият жисмоний ишлар техника томонидан бажарилмоқда. Машина ва механизмларни бошқариш учун эса мутахассис, яъни маълум билим ва малакага эга бўлиши керак. Ҳозир кўриб туриб, илгари фақат қўлда бажарилган ишларнинг аксарияти энди механизмлар орқали урдадан япти. Фарзанди улғайганда, ҳеч бўлмаса, мутахассис бўлишини истаган ота-она уни гўдаклигидан шунга мос тайёрлаб бориши керак. Ваҳоланки, болага унинг бир ёшидан етти ёшгача бўлган даврида қандай китоблар ўқиб бериш лозимлиги ҳақида методик қўлланмалар

мавжуд. Минг афсуски, аксарият ота-она бу қўлланмадан фойдаланмайди.

Етти ёшгача болага қандай тарбия берган бўлсангиз, у шундай улғайди. У энди мактабга боради. Уйда китоб билан ошно тутинган бўлса, қийналмай дарсларни ўзлаштиради. Мактабда унга ўқитишдан ташқари, уйда бажариши керак бўлган вазифа ҳам берилади. Ота-она ҳар кун маълум вақтини боласининг уйга берилган вазифани қандай бажаришини кузатишга сарфлаши керак. Ҳар кун фарзанд билан бир соат шугулланиш бола онгига уй вазифасини бажариш керак, деган тушунчани туғдиради ва ўн-ўн беш кундан кейин болада мактабда ўтган дарсларни такрорлаш ва уй вазифасини бажариш одати пайдо бўлади. Бола бу одатга қўниқиб учун бир-икки ой етарли. Ана шу даврда ота-она бола билан шугулланишни қанда қилмаса, келгусида бола уй вазифани ўзи мустақил бажарадиган бўлади. Шунда ҳам бола ўқишни қандай ўзлаштириб бораётгани билан ота-она ҳар кун қизиқиши керак. Гарчи назорат ўрнатидек туюлса-да, бундай йул

болада одатланиш қўнимасини шакллантиради ва эришяётган натижалари учун уни мактаб, раббатлантириш орқали боланинг ўз устиди ишлашини унинг ёқимли машғулотига айлантириш мумкин.

Болани ўқимишли қилишни хоҳлаган ота-она унга дарс тайёрлаши ва ўз устиди ишлаши учун муносиб шароит ҳам яратиб бериши керак. Агар алоҳида хона қилиб бериш имконияти бўлмаса, хонанинг бурчагида бола учун алоҳида стол-стул ва албатта, китоб учун жавон бўлиши шарт. Мактаб кутубхонасидан фойдаланиш билан бирга, ҳар ой болани китоб дўконига олиб бориб, ўзи танлаган китобни совға қилиш унда мутолаага нисбатан қизиқишни кучайтиради.

Ҳурматли ота-оналар, фарзандингиз учун яшаётган бўлсангиз, уни келажакда ўқимишли инсон бўлиб етишишини истасангиз, у билан шугулланишга вақт топинг. Бунинг учун озгина ҳафсала, озгина кўт, озгина ирода керак, холос. Бу сизда бор. Бинобарин, кексайганда қандай умр кечиришингиз бугун фарзандингизнинг қандай ўқиш-ўрганишига боғлиқ.

Хуршид НУРУЛЛАЕВ,
Маънавият ва маърифат
маркази Самарқанд
шаҳар бўлими раҳбари.

Мазкур мақоланинг электрон шаклини ушбу QR-код орқали ўқишингиз мумкин.

Акс-садо

"Зарафшон" газетасининг 2020 йил 15 апрелдаги 44-сонда "Самарқанд бахшичилик мактабиди Эргаш Жуманбулбул ўғлининг алоҳида ўрни бор" сарлавҳали мақола чоп этилди.

Зарбандда ҳам бахшилар бор

Унда Самарқанд бахшичилик мактаби, унинг йирик вакилларидан бири Эргаш Жуманбулбул ўғлининг ижоди, шоғирдлари ҳақида маълумот берилган.

Бугун юртимизда унутилиб кетаётган бахшичилик анъана-

си қайта тикланди. Бахшиларимиз давраларни тўлдириб термалардан, достонлардан баралла қуйлай бошлади. Аммо мени ўйлантираётгани кишлоқларда фаолият юритган бахшиларимиз ижоди негадир эътибордан четда

қолган. Уларнинг термалари ҳамон ўрганилмаётган. Мисол учун, Иштихон тумани Зарбанд кишлоғида Алим бахши, Қўшрабат тумани Пичот кишлоғида Умар бахши, аjoyиб терма, дoston ва халқ озаки ижодидан қуйлаб тоғлиқларнинг кўнглини хушнуд қиларди. Афсус, уларнинг ижодини ҳеч ким ёзиб олмаган.

Бу ҳақда ўйлаб кўришимиз, ҳар бир бахшининг ижод намуналарини ўрганиб, тарғиб этиш лозим.

Турди ТУРСУНОВ,
Пайариқ тумани.

Норвегияда бу маҳсулотлар пештахталарга қўйилмайди

Жаҳон мамлакатларида чекишга қарши бир қатор дастурлар ишлаб чиқилган. Бу борада жамоат жойларида чекишни тақиқлаш тўғрисидаги қарордан самарали фойдаланилади.

2000 йилдан бошлаб Европа Иттифоқида аъзо мамлакатларнинг деярли ҳаммасида бар, ресторан ва қаҳвахоналарда чекиш тақиқланган. Айрим мамлакатларда жамоат жойларида чекишни тақиқлашдан ташқари бошқа чоралар ҳам қўрилади. Масалан, Буюк Британия, Бельгия ва Руминияда ҳайдовчилар автомобиль бошқаратганларида чекишлари мумкин эмас.

2015 йилнинг октябридан бошлаб Буюк Британиянинг Англия ва Уэльсда 18 ёшга тўлмаган йўловчилар бўлган машинада ҳам ҳайдовчи, ҳам йўловчининг чекиши тақиқлан-

ган. Қондани бузган шахслар 75 доллар миқдориде жаримага тортилади.

АҚШнинг айрим штатларида шахсий автомобилларида ёш болалари бўлган ҳайдовчиларнинг чекишига йўл қўйилмайди.

2010 йилдан бошлаб Норвегия ва Ирландияда тамаки маҳсулотларини дўконлар пештахталарига қўйиш тақиқланган.

2014 йилда Европарламент "Тамаки директиваси"га ўзгартиш киритди. Унга қўра, чекишнинг зарари тўғрисидаги оғохлантириш сигарет қутиларининг 65 фоизини ташкил қилиши белгилаб қўйилган. Бундан ташқари, қутиларда чекишдан азият чекаётган кишиларнинг сурати берилиши шарт. 2016 йилда электрон сигарет ва уларнинг рекламиси Польша ва Францияда тақиқланди. Польшада электрон сигаретларни жамоат жойларида, жумладан, шифохона, мактаб, кинотеатр, ресторан, жамоат транспорти ва бекатларда чекиш мумкин эмас.

Гулжаҳон ЭРҒАШЕВА,
врач-нарколог.

Онлайн мусобақалар қандай самара беряпти?

Бугунги шароитда спортчи-ўқувчиларимиз ўртасида онлайн мусобақалар қандай ташкил этилди, умуман натижа қандай бўлмоқда?

Юлдуз БҲРИЕВА, Самарқанд шахри.

Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги томонидан жорий йилнинг 28 апрель 10 май кунлари "Уйда қолиб спорт билан ҳаётга қўшили" ширин остида ўтказилган чепленжда спортчиларимиз фаол иштирок этди. Жумладан, 29 апрель кунини видеоролик танлови якунига қўра, Нарпай тумани Оқтош шаҳарчаси Исмоилов маҳалласида яшовчи Рашидовлар оиласи иккинчи ўринни қўлга киритиб, ташкилотчиларнинг махсус совғаси велотренажёр билан тақдирланди.

Шунингдек, вазирлигимиз томонидан апрель ойида ташкил этилган киберспорт-компьютер бўйича 6 ёшдан 60 ёшгача бўлган спортчилар ўртасида "Minsport onlayn kubogi"нинг "FIFA-20" йўналишида Самарқанд шаҳрида яшовчи Муроджон Журакулов биринчи ўринни, Самарқанд туманида яшовчи Азиз Ҳамдамов учинчи ўринни қўлга киритди.

Республикамизда илк бор шахмат бўйича онлайн мусобақа ўтказилди. Бундай мусобақа карантиндан кейин ҳам ўтказиладими?

Муқаддас МУСАЕВА, Жомбой тумани.

Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги томонидан шахмат бўйича ҳаваскорлар ўртасида биринчи "O'zbekiston Online chempionati" бўлиб ўтди. Қувонарлиси, унда самарқандлик 29 ёшли Жамшид Мустафоев энг яхши натижа қўрсатди. Ўтказилган мусобақа биз учун ҳам синов ва тажриба бўлди. Бу каби онлайн чемпионатларни келгусида ҳаваскорлар ва профессионаллар ўртасида туман ва вилоят миқёсида ўтказишни режалаштирдик.

Вилоятимиз спортчиларининг неча нафари бу йил олий таълим муассасаларига имтиёз асосида ўқишга қабул қилиниши мумкин?

Илҳом БОБОЕВ, Иштихон тумани.

Президентимизнинг шу йил 24 январдаги "Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармонида асосан республика ва халқаро мусобақалар голиблари ҳамда совриндорларини олий таълим муассасаларига имтиёзли ўқишга қабул қилиш ишларини ташкил этиш тўғрисида шу йил 20 апрелда вазирлигимизнинг буйруғи қабул қилинди.

Шундан келиб чиқиб, жорий йилнинг 25 апрелидан 1 июнига қадар имтиёзга эга спортчиларимизнинг 2020-2021 ўқув йилида олий таълим муассасасига кириш бўйича ҳужжатлари вилоят комиссияси томонидан электрон шаклда қабул қилиниб, республика комиссиясига юборилмоқда. Бугунга қадар 25 спорт тури бўйича вилоятимиздан 139 нафар спортчимизнинг ҳужжатлари жўнатилди. 8 спорт тури бўйича 50 нафар спортчининг ҳужжатлари айни пайтда вилоят комиссияси томонидан ўрганилмоқда.

Саволларга вилоят жисмоний тарбия ва спорт бошқармаси бошлиғи Шўҳрат РЎЗИЕВ жавоб берди.

Турсунмурод ТАНГИРОВ

Бешафқат ўлим ўзининг самимий ва фидокорона меҳнати билан вилоят сув ҳўжалигини ривожлантиришда муносиб ҳисса қўшган Турсунмурод Тангиоровни орамиздан олиб кетди.

Т.Тангиоров 1955 йилда Паст Дарғом тумани Қайирма кишлоғида таваллуд топди. Ўрта мактабда таҳсил олган, Тошкент ирригация ва кишлоқ ҳўжалигини механизациялаш муҳандислар институтини ўқиди.

Меҳнат фаолиятини 1980 йилда Каттакўрғон сув омбори гидротехник иншоотларни эксплуатация қилиш мутахассиси вазифасидан бошлади. Оддий мутахассисликдан Каттакўрғон сув омборидан фойдаланиш бошқармаси бош муҳандиси, бошқарма бошлиғи вазифасигача бўлган йўлни босиб ўтди.

2000 йилда Турсунмурод ака Зарафшон водийси сув ҳўжалиғи бошқармаси бош муҳандиси вазифасига тайинланди. Шунингдек, вилоят насос станциялари ва энергетика бошқармаси бош муҳандиси, насос қучланиш ўсқуналари (НСО) заводида бош муҳандис-конструктор вазифасида ишлади. Бу вақтда Т.Тангиоровнинг конструктор-новаторлик ишланмалари вилоятдаги сув омборлари, насос станциялар ва кўплаб гидротехник иншоотларни реконструкция қилиш ва уларнинг самарадорлигини мустаҳкамлашда кенг қўлланилди.

Т.Тангиоров кейинги йилларда чет эллик мутахассислар иштирокида вилоятимизда амалга оширилаётган насос станцияларини таъмирлаш билан боғлиқ инвестиция лойиҳаларида ишлаётган эди. Хусусан, у "Нарпай" насос станциясини реконструкция қилиш жараёнида ўзбек муҳандисларининг билими, техник салоҳиятини намоён эта олди.

Қадрдон дўст, аjoyиб мутахассис Турсунмурод ака ўзининг бутун меҳнат фаолиятини Самарқанд, Жиззах, Қашқадарё ва Навоий вилояти сув ҳўжалиғи иншоотларининг техник ҳолатини ривожлантиришга бағишлаган ҳақиқий гидротехник-сувчи сифатида жамоамиз ва шоғирдлар хотирасида мангу яшайди.

ЗАРАФШОН ИРРИГАЦИЯ ТИЗИМЛАРИ
ҲАВЗА БОШҚАРМАСИ МАЪМУРИЯТИ.

Тоҳир МУХТОРОВ

Бешафқат ўлим фидойи инсон, талабчан раҳбар Тоҳир Мухторовни орамиздан олиб кетди.

Т.Мухторов 1956 йилда Самарқанд шаҳрида туғилди. Шаҳардаги 13-умий ўрта таълим мактабини битириб, Самарқанд давлат университетининг рус филологияси факультетини ўқиди.

У иш фаолиятини Самарқанд шаҳридаги "ВАЗ" корхонасида чилангарликдан бошлади. Ўттиз йиллик меҳнати давомида корхонада оддий ишчи, бўлим бошлиғи вазифаларида ишлади. Жамоада хурмат-эътиборга сазовор бўлди. Кўплаб ёшларга устозлик қилди.

Т.Мухторов озиқ-овқат саноатида, кўчмас мулк агентлигида ҳам меҳнат қилди. У қаерда ишласин моҳир ташкилотчи сифатида ўзини кўрсатди, жамоанинг хурмат-эътиборини қозонди.

Т.Мухторов 2019 йил май ойида Самарқанд шаҳридаги Боғишамол маҳалла фуқаролар йиғини раиси этиб сайланган эди. У қисқа муддат ичида маҳалла аҳлининг хурматида сазовор бўлди. Тоҳир Мухторовнинг аралашуви билан ажрим ёқасидаги оилалар ярашди, кам таъминланган оилаларга ғамхўрлик қучайди.

Дилкаш дўст, жонқуяр инсон Тоҳир Мухторовнинг порлоқ хотираси қалбимизда абадий сақланади.

САМАРҚАНД ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ
МАҲАЛЛА ВА ОИЛАНИ
Қўллаб-қувватлаш бўлими.

REKLAMA, E'OLONLAR, BILDIRISHLAR / Газетада чоп этилаётган реклама ва эълонлар тезкор, самарали ва ҳамёнбоп / МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: (0366) 233-91-56

ДАЪВОЛАР БЎЛСА

Каттакўрғон туман 1-сон давлат нотариал идорасида марҳум Рузиев Саматга (2018 йил 18 мартда вафот этган) қарашли мол-мулк учун мерос иши очилган. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Каттакўрғон туман 1-сон давлат нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Каттакўрғон тумани Кадан кўрғони, Алишер Навоий кўчаси.

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Самарқанд агроиктисодиёт коллежидан 2016 йилда Исаев Искандар Жалолович номига берилган К № 4286277 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Булунғур саноат ва сервис касб-хунар коллежидан 2016 йилда Абдувайитов Музафқар Нуралӣ ўғли номига берилган К № 4279530 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтидан 1995 йилда Ахадов Тўлқин Очилович номига берилган К № 033700 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Самарқанд шаҳридаги "ДОКТОР POLIGRAF" масъулияти чекланган жамиятига тегишли, Самарқанд шаҳар давлат солиқ инспекциясидан 2015 йил 5 майда рўйхатга олинган завод рақами 00811909 бўлган «МЕРКУРИЙ-115Ф» русумли назорат касса машинасининг рўйхатга олиш китоби ва техник паспорти йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Қўшрабат туманидаги 51-умумий ўрта таълим мактабидан 2019 йилда Бердимуродов Ёдгоржон Дўстмуҳаммад ўғли номига берилган УМ № 0146062 рақамли умумий ўрта таълим тўғрисидаги аттестат йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Қўшрабат туманидаги 12-умумий ўрта таълим мактабидан 2004 йилда Умиров Элёр Шодиёрович номига берилган О'Р-А № 1741981 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаходатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Қўшрабат туманидаги 56-умумий ўрта таълим мактабидан 2019 йилда Маликов Оразбек Қурол ўғли номига берилган

УМ № 0146160 рақамли умумий ўрта таълим тўғрисидаги аттестат йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Қўшрабат туманидаги 20-умумий ўрта таълим мактабидан 2004 йилда Болтаева Нурия Сирожиддиновна номига берилган О'Р-А № 1741259 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаходатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Самарқанд давлат университети мактабгача таълим факультети жамоаси умумтехника ва технология таълим кафедраси ўқитувчиси Сирожиддин Элмоновга отаси **Мамадиёр ЭЛМОНОВ**нинг вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

ёхуд шубҳа бор жойда илм бор(ми?)

(Давоми. Бошланиши 1-саҳифада).

Математика соҳасидаги фундаментал ва амалий илмий изланишлари натижаларига кўра амалиётдаги муайян муаммонинг ечимини тақлиф этган олимларни мукофотлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг Мухаммад Ал-Хоразмий номидаги халқаро мукофоти таъсис этилди. Мукофот совдорларига Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан 50 минг АҚШ доллари эквивалентидаги пул мукофоти берилади.

Қорақалпоғистон Республикасида, Бухоро, Наманган, Самарқанд ва Хоразм вилоятларида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг В.И.Романовский номидаги Математика институтининг ҳудудий бўлинмалари ташкил этилади.

– Нима учун юртимизда математика соҳасидаги таълим самарадорлигини оширишга бунчалик катта эътибор берилаётгани кўпчиликини қизиқтиради, – дейди Самарқанд давлат университети профессори, академик Сайдаҳмад Лақаев.

– Жорий йилнинг 31 январь кунини Президент Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон Фанлар академиясининг бир гуруҳ академиклари, математиклар ва бошқа соҳа олимлари билан учрашувда барча фанларнинг асосида математик билим ва илм ётишини таъкидлаб, буни асослаб берган эди.

Математика маълум (аниқ) хоссаларга эга бўлган объектлар орасидаги муносабатларни ўрганадиган фундаментал фан бўлиб, табиий фанлар мазмун-моҳиятини аниқ ифодалаш, баён қилиш ҳамда натижаларини олиш учун ҳам хизмат қилади. Бошқа фанлар учун умумий тил воситаси (моделли) бўлиш вазифасини бажаради ва шу маънода уларнинг ривожини учун муҳим асос бўлади. Бу фани яхши билган бола тўғри фикрлайдиган ва юксак тафаккурли, ақлли ва ростўй бўлиб ўсади, кенг тасаввурга

ҳам эга бўлиб, исталган соҳада муваффақиятга эриша олади.

Бу қарор билан Ўзбекистонда математика илми соҳасида маълум натижаларга эришилгани, математика таълимида ҳам маълум ютуқларнинг борлиги ва бу фани ўқитиш услублари мукамал эмаслиги таъкидланган. Илмий изланишлар соҳасида халқаро ҳамжамият тан оладиган ютуқларимизнинг етарли эмаслиги қайд этилиб, таълимнинг барча босқичларида математика фанини ўқитиш тизимини янада такомиллаштириш, илмий-тадқиқот ишлари кўламини кенгайтириш ва амалий аҳамиятини ошириш, хорижий илмий мактаблар билан алоқаларни мустаҳкамлаш учун етарлича шароит ва имкониятлар яратиш зарурлиги белгиланди.

Қарор таълим ва илм соҳаси вакиллари зиммасига қуйидаги вазифаларни юкляпти:

Халқ таълими тизимида фаолият кўрсатаётган барча раҳбарлар олдида иқтидорли ёшларни, лаёқатли ўқитувчиларни ва мактаб директорларини таллашни ҳамда ёшларнинг математика илмига лаёқатлилиги, бу фандан маҳаллий ва халқаро фан олимпиадаларида муваффақиятли иштирок этиб совринли ўринларни эгаллашни таъминлайдиган ихтисослаштирилган мактабларни шакллантириш.

Олий таълим соҳасида ишлайдиган раҳбарлар ва профессор-ўқитувчиларга умумий ўрта ва ўрта махсус таълим ҳамда олий таълим муассасаларида математика фанларини ўқитиш сифатини ошириш, халқ таълимига, олий таълим муассасаларига ва Фанлар академиясининг илмий тадқиқот институтларига математика соҳасида етук, билимли кадрлар тайёрлаб бериш.

Ўзбекистон Фанлар академияси раҳбарлари ва математика соҳасида илмий тадқиқот олиб бораётган олимларга математика илми бўйича мамлакатимизнинг илмий ташкилотларини босқичма-босқич жаҳоннинг математика фани соҳасидаги етакчи илмий марказлари даражасига кўтариш.

Академик олимнинг қайда этишича, бугун мамлакатимизда рақамли иқтисодиётнинг ривожланиши энг муҳим вазифалардан бири эканлигини икки ойдан буён давом этаётган карантин яққол кўрсатди. Коронавирус тарқалиши муаммолари ҳам математик

моделлар асосида, яъни математика тилида таҳлил қилинди ва ҳулосалар чиқарилапти.

Дейлик, бирор нарсани кўрсак, эшитсак, ҳис қилсак уни сўз, мусиқа, мўйқаламда чиқиб акс эттириш, ифодалаш мумкин. Инсон ўз ҳиссиётларини, фикрларини сўз, қуй, қўшиқ, рақс ва ҳоказолар ёрдамида тингловчига етказиши мумкин. Буларнинг ҳаммаси инсон ҳиссиётлари ва тасаввурлари моделлари бўлиб хизмат қилади.

Математикада ҳам рақамлар, объектлар, турли амаллар ва белгиларда ифода этилаётган фикрлар замирида, аввало, тафаккур ва тасаввурлар мужассам. Олим аниқ рақамлар ёрдамида айтиладиган фикрларини пухта ўйлаб ва тафаккур қилиб кейин баён қилади.

Математикада кўринмайдиган нарсаси ва тушунчалар асосида фикрланади ва тасаввур қилинади. Табиат, жамият ҳамда бошқа фанлардаги жараёнлар, ҳодисалар ва қонуниятлар математика тилида, яъни математик моделлар ёрдамида ҳудди юқорида айтилган рақс, қуй, мўйқаламда чиқилган расм, бадиий асар ва ҳоказолар каби ифодаланади.

Лекин одатда, биз математикани сонлар устидаги амаллардан иборат деб ҳисоблаш билан чегараланамиз. Ваҳоланки, ўйлаб, тафаккур қилиб, бу фан орқали кўлаб янгиликлар, кашфиётлар қилиш мумкин. Бунинг учун эса шу фанга қизиқадиган, тафаккури ва тасаввури кенг, иқтидорли болаларни аниқлаб, уларни ёшларидан илмга тўғри йўналтириб бориш лозим. Ихтисослаштирилган математика фанини билиш даражасини баҳолаш бўйича миллий сертификатлаш тизимини жорий этишни йўлга қўйилишининг сабаби ҳам шунда.

– Утган асрнинг 90-йиллари бошида Самарқанд давлат университети

ректори Т.Мўминов ташаббуси билан физика ва математика факультетларининг талабалари орасидан 15-20 нафар иқтидорли ёшларни саралаб, алоҳида гуруҳ шакллантиргандик, – деб сўзида давом этади академик. – Уларга дарс берувчилар ҳам профессор-ўқитувчилар орасидан танлаб олинган. Фанлар чуқурлаштириб ўқитилар, асосий эътибор нафақат шу пайтгача математикада эришилган натижаларга, балки ҳал қилинмаган, келажақда ечилиши зарур бўлган масалаларга қаратиларди. Ва бундай ёндашув ўз самарасини берган эди. Ҳудди шундай Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида математикага ихтисослашган махсус мактаблар, гимназиялар ташкил этилгани ҳам бу фан ривожига хизмат қилган, иқтидорли математиклар шаклланишига ёрдам берган. Афсуски, кейинчалик бу мактаблар эътибордан четда қолди.

Мен таълим ва илм масалаларида кўп ўйлаганман ва муаммо бор жойда илм бор деган ҳулосага келганман. Яқинда Ўлим Ғазолийнинг илм ҳақидаги бир фикрини ўқиб хурсанд бўлдим. Шубҳа бор жойда илм бор, деб ёзади аллома. Алломанинг илм ҳақидаги бу эътирофи, илм билан астойдил шуғулланган, илмни англаган ва ҳис қилган инсонгина, илм ҳақида бундай фикрни айтиши мумкинлиги, мени хурсанд қилган эди.

Бу фикр нафақат диний ва ижтимоий илмлар, балки барча фанлар ва дунёвий илмларга, жумладан математика илмига ҳам тааллуқли деб ўйлайман.

Бизнинг йиллар давомида шаклланиб келган таълим тизимимизда ҳаммани яхши ўқитиш керак, ёшлар ҳамма фанларни ўзлаштириши керак деган қарашлар бор. Лекин бу имконсиз ва кимга қандай билим беришни билмаслик ва тушунмасликнинг натижасидир. Ҳаммани яхши ўқитиб, барча фанларни пухта ўзлаштириб бўлмаслигини англамаслик бу номигагина таълим беришни оқлашдир. Ўқувчининг иқтидори, қизиқиши ва билимини қабул қилиши даражасини англаш таълимнинг асосий вазифасидир.

Жумладан, математикани ўрганишда ўқувчининг миёсида бўлаётган фикрлаш ва англаш жараёнини ҳис қилиб унинг йўналишини тўғрилаб қўйиш муҳим аҳамиятга эга. Кейинги

йилларда юртимиз таълим тизимидаги ислохотларнинг айна шу йўналишда бўлаётгани юртимизда илм-фаннинг ривожланишига берилаётган катта эътиборнинг намунасидир.

Илмий ишларим билан боғлиқ ҳолда кўпгина ривожланган хориж мамлакатлари олимлари билан бирга илмий тадқиқотлар олиб бориш мақсадида ўша давлатларда бўлганман. Таълим жараёнлари ва тизими билан қизиққанман. Улар ўқувчиға иқтидорига қараб таълим беради ва тарбиялайди. Боланинг ёшлигидан нимага қизиқиши, нималарни ва қандай қабул қилиши ҳамда бошқа иқтидорларини аниқлаб, кейин унга мос таълим-тарбия берадилар.

Ҳамма ҳам математикага қизиқмайди ва унга қобилияти йўқ ҳудди шундай ҳар бир болада ҳам адабиётга ёки тарихга қизиқиш ва зарур қобилият кузатилмаслиги мумкин. Шунга қараб уларни йўналтириш ва мос таълим-тарбия бериш керак.

Ҳозир юртимизда Президент мактаблари, ижод мактаблари, темурбеклар мактаби ва шу каби бошқа махсус таълим муассасалари ташкил этилапти. Уларнинг барчаси маълум соҳаларга ихтисослашган ва мақсади зарурий қобилиятларни рўёбга чиқариш ва ривожлантириш. Ҳақиқий истеъдодли ёшлар, бўлажак олимлар, етук мутахассислар ана шундай мактабларда камолга етади. Янги ташкил этиладиган ихтисослашган математика мактаблари ҳам ана шундай истиқболли таълим муассасаларидан бўлишига ишонаман. Фақат бу мактабларда илм олувчи ҳам, илм берувчи ҳам ва унинг раҳбарлари ҳам билим ва илмни кадрлаши зарур.

Ғолиб ҲАСАНОВ.

Мақсуд мақоланинг электрон шаклини ушбу QR-код орқали ўқишингиз мумкин.

Бунинг ҳаёт дейдилар

“Нон ҳам нон, увоғи ҳам нон” – халқона ҳикмат. Унинг мазмунида гуноҳ, зое, исроф ҳавфи бор. Қаердаки, кимдаки бу хусусга андиша бўлмаса, бир жазоси бор. Бу ўғит шу сабабдан кўп такрор бўлган.

Нонни босма, кўр бўласан!

Улуғ олим, ханафийлик мазҳаби таълимоти биринчи бўлиб Мовароуннахрга олиб кирган Абу Ҳафс Кабир Бухорий (768-832, милодий) “инсоннинг камбағал бўлишига сабаб бўлувчи омиллар сирасига “нон ушқларини оёқ остига ташлаш”, “юзни этак билан артиш”, “уйни супурмай қўйиш”, “остонада ўтириш”, “идиш-товоқни юймай қўйиш”, “қўлни юймай таом ейиш”, “отананинг номини айтиб қақариш”, “тиш билан тирноқ олиш”, “ёши катталар ва оқсоқоллар олдида кесиб ўтиш” каби ҳодисаларни ҳам киритган эканлар.

Ўтқир ва чуқур мулоҳазаларни ўз оқимиға қолдириб, асл муддаоға ўтсак:

– Ҳой бола! Нонни босмасан!
– Бобо, нон эмас, молни охирига солинадиган ушқ.
– Нодонлик қилма. Териб ол!
– Жўраларимди бари футболда. Сизди ишингиз мен минан, қиздан ҳам баттар қилдингиз...

Ўспирин қўлидаги лаганны ерга олиб урди. Идиш ичидаги пўчоғу увоқ ер билан битта бўлди. Сакраб яна бир тепди, атроф буланди.

Чоп қаҳрланди:
– Ҳой телба, териб ол, кўр бўласан!
– Эй, гўрга! Қўзим оқиб тушсин...
– Тава де, нодон...
– Демайман! Демайман!! Демайман!!!
... Қанча сувлар оқиб кетди, қанча бобо ўтиб кетди. Бола эр йигит бўлиб, ҳарбийдан кейин қурувчилик қилди. Тасодифда тепадан нимадир қўзига тушгандек бўлди. Биров чағ деди, биров темир қириндиси деди, бормаган дўхтири, кўрсатмаган табиби қолмади. Бугун ундай, эртан бундай, кўз кундан-кун қора тортаверди...

Қўқисда армон қолди:
– Ўша воқеа менга бир синов бўлди?!... Нодонлигим?!... Ишқилиб уволи тутар экан. Бировлар ундан эмас, қўзинга эҳтиётсизлигиндан қуқун тушган, дейди. Балки... Лекин мен ўша воқеадан, қайсарликдан айтган сўзларимдан пушаймонман...

Нуроталик Ғаффор Обидов машҳур чорвадор. Ўта меҳнаткаш ва тадбиркор. Шунинг учун давлатимиз у кишига республикада хизмат кўрсатган чорвадор унвонини берган. Ҳожи.

Иттифоқо, йўлимиз шу киши билан Ғиждувонга тушди. Зиёрату тижоратлардан кейин таомхоналардан бирига кирдик...

Дастурхонда уч бурдача нон қолди. У киши дуодан кейин хотиржамгина уларни териб олиб, тоза рўмолчага ўраб тўрваҳал-тасига жойлаштирди.

Шерикларимиздан бирининг маъноли қарашини сездимки ёки айтилмаган саволга жавоб дедими, қулимсирабгина изоҳга ўтди:

– Ризқни ташлаб ёки қолдириб кетмаслик керак. Биздан кейин бу нон бурдаларини ҳеч ким емайди. Қолдиқ деб сал инсофи бори мол учун мўлжаллайди. Худодан қўрмагани ювиндига қўшиб тўкиб юборади. Ҳозиргина “берган ризқу насибасига шукр қилиб, мўл қўллик сўраб” дастурхонга дуо қилдик. Амалда унинг аксини қилсак, нима бўларкан?! Отам насиҳатини олиб, эсимни танигандан буён нонни ҳам, ушқини ҳам увол қилмаيمان. Худо берган давлатни шу иш баракасидан деб биламан...

Мен индамадим. Ноннинг уволи тутишини айримларда кўрганман. Мисолда айтишнинг малолдан чўчиюман...

Суюндик Мустафо НУРОТАЙ, Навоий вилояти.

Газетанинг навбатдаги сони 2020 йил 30 май, шанба кунини чиқади.

Мақтаб битирувчиларига аттестат қай тартибда берилади?

– Мана, онлайн тарзда сўнгги кўнғироқ чалиниб, мактабларда ўқув йили якунланди? Энди ўқувчилардан назорат имтиҳонлари олиш тартиби қандай бўлади?

– Халқ таълими вазирининг жорий йил 20 майдаги “Умумий ўрта таълим мактабларида 2019-2020 ўқув йилини якунлаш ҳамда ўқувчиларни аттестат (шаҳодатнома) билан таъминлаш тўғрисида”ги буйруғига мувофиқ, умумий ўрта таълим мактабларида истисно тариқасида 2019-2020 ўқув йили босқичли ҳамда якуний назорат имтиҳонлари ўтказилмасдан якунланади.

– Ўқувчиларнинг йиллик баҳолари қандай чиқарилади?

– Ўқувчиларнинг йиллик баҳолари жорий ўқув йилининг 3 чорак баҳолари асосида чиқарилади. Kundalik.com электрон дастури жорий этилган ҳудудларда ўқувчиларнинг “онлайн-мактаб” телевизион дарсларда масофавий таълимдаги фаоллиги ҳам йиллик натижаларни ҳисоблашда инобатга олинади.

– Жорий ўқув йилида вилоят умумтаълим муассасалари битирувчиларига аттестат (шаҳодатнома) қандай тартибда берилади?

– Битирувчиларга жорий йилнинг 15 июнига қадар чоп этилган аттестат (шаҳодатнома)ларнинг электрон шакли етказилади. Асл нусхалари эса карантин даври якунлангач, санитар-гигиеник қоидаларга қатъий амал қилган ҳолда тарқатилади.

– Бу йил битирувчиларга олтин ва кумуш медаллари бериладими?

– Албатта. Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 22 февралдаги 154-сонли қарори билан тасдиқланган «Умумий ўрта таълим муассасалари ва академик лицейларининг иқтидорли битирувчиларини олтин ва кумуш медаллари билан тақдирлаш тартиби тўғрисида»ги Низом» асосида ўқувчиларга олтин ва кумуш медаллари берилади. Фақат, медаллар юртимиздаги эпидемиологик вазият яхшилангандан сўнг битирувчиларга тақдим этилади.

– 11-синф битирувчилари ОТМ-да ўқиш учун қандай тартибда ҳужжат топширади?

– Битирувчилар ва барча абитуриентларнинг олий таълим муассасаларининг бакалаврият таълим йўналишларига ўқишга ҳужжат топширишини янада қулай қилиш мақсадида Давлат тест маркази томонидан онлайн рўйхатдан ўтиш учун <http://abitur.dtm.uz/> сайти орқали зарур йўриқномалар тавсия этилди.

Бу орқали битирувчиларимиз сайтининг ишлаш тартиби билан танишиш, уни тўғри, бехато тўлдиришни ўрганишлари мумкин.

Бундан ташқари, марказнинг тест топшириқлари очиклигини таъминлаш мақсадида ташкил этган e-Sinov тизими орқали абитуриентлар ҳар бир фан бўйича бепул “Тест топшириқлари тўплами 2019” амалий қўлланмаларида нашр этилган тест топшириқлари тўпламларидан шакллантирилган вариантни ечиб, ўз билимларини синая қўришлари мумкин.

Саволларга Самарқанд вилояти халқ таълими бошқармаси умумий ўрта таълим муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириш бўлими бошлиғи Қўлдош САИДОВ жавоб берди.